

ISSN 2223-3822

Vatamaniuk, O. (2015). The tax administration of the large taxpayers in Ukraine: Current practice and directions for improvement [Administruvannia velykykh platnykiv podatkov v Ukraini: suchasna praktyka ta napriamy vdoskonalennia]. *Socio-Economic Problems and the State* [online]. 13 (2), p. 169-177. [Accessed November 30, 2015]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vostnv.pdf>>

Адміністрування великих платників податків в Україні: сучасна практика та напрями вдосконалення

Ольга Ватаманюк

ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»,
проспект Перемоги, 54/1, м. Київ, 02000, Україна
здобувач кафедри фінансів
e-mail: olgavatamanyuk@gmail.com

Article history:

Received: August, 2015
1st Revision: August, 2015
Accepted: October, 2015

JEL classification:

H21
H25
E62

UDC:

336.225.3

Abstract: У статті піднімаються актуальні, в умовах гострої потреби держави у фінансових ресурсах, питання податкового адміністрування великих платників, які, з огляду на високий фіскальний потенціал, відіграють важливу роль у формуванні доходів бюджету держави. Пріоритетність налагодження оптимального механізму оподаткування великих платників, зумовлена необхідністю наповнення державної казни, вимагає розробки нових наукових підходів до вдосконалення їх податкового адміністрування в Україні, що і визначає мету даного дослідження. Означена мета обумовила важливість розгляду у статті особливостей податкового обслуговування великих платників України у спеціалізованих державних податкових інспекціях, а також висвітлення основних переваг їх переходу на персоналізоване податкове супроводження. За результатами проведеного дослідження автором було визначено, що суттєвій оптимізації механізму адміністрування великих платників сприятиме вдосконалення кадрової політики фіскальних органів, а також запровадження для великих платників повнофункціонального горизонтального моніторингу як методу податкового контролю. У статті також наголошено на важливості підвищення престижності статусу великого платника податків та посилення позитивного іміджу податкових органів.

Keywords: великі платники податків, податкове адміністрування, Спеціалізовані державні податкові інспекції, податкове супроводження, податкове обслуговування

Ватаманюк О. Адміністрування великих платників податків в Україні: сучасна практика та напрями вдосконалення [Електронний ресурс] / Ольга Ватаманюк // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2015. — Вип. 2 (13). — С. 169-177. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vostnv.pdf>.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми

Привілейований статус великих платників податків в Україні, виражений у впровадженні персоналізованого підходу до їх податкового обслуговування, обумовлюється зростаючою важливістю даної категорії платників для національної економіки. По-перше, сфера їх діяльності не обмежується кордонами однієї країни, а по-друге, роль цих підприємств є значно ширшою за традиційно визнану, яка полягає у наповненні бюджету. Поряд із цим, на наш погляд, вирішальним фактором у питанні адміністрування великих платників (ВПП), окрім високого фінансового потенціалу, є їх соціально-економічна значимість, яка проявляється у впливі на формування податкової та економічної політики держави, що й обумовлює необхідність вдосконалення персоналізованого підходу в адмініструванні ВПП в Україні.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій

Заглиблення у суть податкових відносин, що виникли між державою та платниками податків, поступово призвело до загострення інтересу науковців до виявлення змісту податкової правосуб'єктності підприємств, їх ролі у формуванні державних доходів та шляхів вирішення проблеми їх ухилення від виконання податкового обов'язку. У свою чергу, порушення пропорцій у структурі національної економіки та зростання розміру дефіциту державного бюджету суттєво актуалізували питання щодо оптимізації адміністрування тих категорій платників податків, які більшою мірою наповнюють казну. Особливості податкового адміністрування ВПП та механізм їх податкового супроводження органами стягнення висвітлено переважно у розробках зарубіжних фахівців, що обґрунтовується наявністю широкого спектру досліджуваних питань.

В Україні ж проблематика адміністрування ВПП обговорюється у досить вузькому науковому колі, і хоча у фаховій літературі уже знайшли своє відображення напрями підвищення ефективності функціонування органів стягнення, що обслуговують великих платників податків, за авторством Л. О. Соловйової, О. Ю. Тімарцева, В. П. Гоя, Т. В. Василькової та І. О. Горленка, слід зауважити, що методика обслуговування ВПП в Україні потребує вдосконалення, що підкреслює важливість дослідження сучасної практики податкового адміністрування великих платників нашої держави з урахуванням національних особливостей для розробки науково обґрунтованих напрямів його оптимізації.

3. Формулювання цілей статті

Метою дослідження є обґрунтування напрямів вдосконалення податкового адміністрування ВПП в Україні. Означена мета обумовлює необхідність узагальнення сучасної практики податкового обслуговування великих платників у фіскальних органах.

4. Виклад основного матеріалу дослідження

Найвищий податковий закон в Україні визначає, що великий платник податку – це юридична особа, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні звітні квартали перевищує п'ятсот мільйонів гривень або загальна сума сплачених до Державного бюджету України податків за платежами, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи, за такий самий період перевищує дванадцять мільйонів гривень [7].

Абстрагуючись від законодавчого трактування та здійснивши у попередніх дослідженнях огляд теоретичних підходів до визначення категорії «великий платник податку», ми дійшли висновку, що великий платник є юридичною особою будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, що представлена єдиною господарською структурою або їх об'єднанням, яка відповідно до результатів фінансово-господарської діяльності та обсягу сплачених до державного бюджету обов'язкових платежів належить до категорії пріоритетних платників податків, відповідальність за податкове адміністрування яких покладена на спеціалізовані підрозділи органів стягнення. Таким чином, у самому визначенні міститься наукове обґрунтування «особливості» великих платників та наявності специфічних процедур в оподаткуванні підприємств цього типу. Комплексну характеристику ВПП доцільно зобразити, порівнявши спільні аспекти понять «велике підприємство» і «великий платник податку», в основі яких лежить класифікація економічних суб'єктів за масштабністю, та переосмисливши макроекономічні функції великого підприємництва [16, с. 7] (рис. 1).

Функції	Ознаки	Податкові ризики діяльності
забезпечення конкурентоспроможності національної економіки зовнішньоекономічне представництво держави на світовому ринку вплив на ціноутворення промислової продукції гарантування зайнятості населення збереження національних традицій ведення бізнесу формування основної частини доходів бюджетів вплив на зміну орієнтирів податкової політики	масштабність комплексність рівнів ділової активності висока фінансова спроможність ефективність корпоративного податкового менеджменту соціально-економічна значимість	офшорна бізнес-активність використання нелегальних методів ухилення від оподаткування відмінність результатів фінансово-господарської діяльності за наслідками ведення бухгалтерського та податкового обліку формування значних масивів фінансової звітності
	ВЕЛИКІ ПЛАТНИКИ ПОДАТКІВ	

Рис. 1. Ознаки, функції великих платників податків та податкові ризики їх діяльності

Досвід країн із перехідною економікою свідчить, що виокремлення великого бізнесу в окрему категорію платників і створення спеціалізованих податкових офісів по їх обслуговуванню стало засобом, що допоміг почати проведення важливих реформ, які згодом охопили решту категорій платників податків. Процес же формування механізму податкового супроводження великих платників в Україні умовно можна поділити на такі етапи:

- затвердження офіційного трактування статусу «великий платник податку» [10] та формування нормативно-правової бази запровадження і функціонування спеціалізованих державних податкових інспекцій (СДПІ) [9];

- налагодження роботи спеціалізованих підрозділів податкової служби та утворення Управління організації роботи з великими платниками податків (2006 рік), до функцій якого належали, зокрема, координування порядку відбору ВПП до категорії «великий» та здійснення контролю за роботою регіональних органів державної податкової служби та СДПІ;

- вдосконалення процедур податкового обслуговування великих платників – утворення у складі Державної податкової адміністрації України Департаменту обслуговування великих платників податків (2010 рік) [17], законодавче закріплення статусу «великий платник податку» у Податковому кодексі України (2011 рік) та утворення Центрального офісу з обслуговування великих платників податків (ЦО з ОВП), як окружної державної податкової служби, шляхом перетворення СДПІ з ОВП у м. Києві (2012 рік) [12].

У 2001 р. було створено СДПІ у місті Київ, у 2003 р. – СДПІ по роботі з підприємствами гірничо-металургійного комплексу у м. Кривий Ріг, у 2006 р. – у Миколаєві, у 2009 р. – у Сімферополі, у 2010 р. – СДПІ у м. Львів. Одним із основних факторів відбору регіону для створення СДПІ був податковий потенціал підприємств, розташованих у даному регіоні. У 2012 р. СДПІ у Сімферополі, Миколаєві та Кривому Розі було реорганізовано у сервісні центри [11] і нині в Україні функціонує сім СДПІ з ОВП у Дніпропетровську, Донецьку, Запоріжжі, Луганську, Львові, Одесі та Харкові, а також Міжрегіонального головного управління – ЦО з ОВП.

І хоча спеціалізовані державні податкові інспекції, поряд із державними податковими інспекціями в районах і містах, входять до переліку територіальних органів Державної фіскальної служби України, організаційна структура СДПІ суттєво відрізняється від структури державних податкових інспекцій районного рівня, оскільки має галузеву спрямованість. У кожному відділі СДПІ обслуговуються підприємства конкретної галузі народного господарства, де їм надають повний перелік податкових послуг – від первинної реєстрації, консультацій з податкового законодавства до видачі довідок, документів і проведення податкового аудиту [14, с. 48].

У процесі податкового супроводження великих платників Спеціалізованими державними податковими інспекціями надається близько 25 видів послуг, головна мета яких полягає у налагодженні партнерських відносин СДПІ та платника і наданні допомоги у провадженні ним фінансово-господарської діяльності. Усі ці послуги умовно можна поділити на такі, що мають превентивний характер, тобто спрямовуються на створення оптимального податкового клімату для підприємства через надання та, відповідно, попередження появи умов, що спонукатимуть платника до ухилення від

сплати податків, а також послуги імперативного характеру, об'єктивна необхідність яких обумовлена процесом адміністрування великих платників.

Податкове супроводження ВПП передбачає дотримання таких принципів, як: компетентність, орієнтованість на платника податків, неупередженість, тобто недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, об'єктивність, а також доступність – забезпечення платникам податків можливості отримання комплексу адміністративних послуг [2]. Означене підтверджує організаційні та функціональні переваги переведення великих платників на спеціалізоване податкове обслуговування, серед яких виділимо наступні [3]:

- максимальне скорочення витрат часу платника на виконання обов'язкових податкових процедур, які потребують безпосереднього спілкування з посадовими або службовими особами СДП, враховуючи загалом невелику кількість великих платників, які обслуговуються податковими органами;

- комплексне податкове консультування ВПП адміністраторами основних податків у галузевих відділах, за якими закріплені платники, з урахуванням напрямів здійснюваної ними господарської діяльності;

- оперативність вирішення питань – закріплення координатора або групи координаторів за кожним окремим платником податків або групою платників, що входять до однієї фінансово-промислової групи, або мають суттєвий вплив на результат фінансово-господарської діяльності великого платника податків;

- фаховий підхід – досконале володіння фахівцями спеціалізованих податкових інспекцій специфікою фінансово-господарської діяльності ВПП та постійне підвищення ними професійної кваліфікації;

- мінімізація суб'єктивних факторів – розширення кола адміністративних процедур, що виконуються через засоби електронного зв'язку, у тому числі створення умов для надання податкової звітності ВПП у електронному вигляді;

- зниження кількості контролюючих заходів з боку податкових органів та впровадження нових ризикоорієнтованих методик.

Поряд із цим, результати вивчення сучасного стану адміністрування ВПП в Україні засвідчили, що налагодження позитивної співпраці фіскальних органів та ВПП на основі відкритості, довіри і взаєморозуміння ускладнюється існуванням ряду організаційних та інституційних факторів. Зокрема, однією із найбільш нагальних проблем податкового супроводження великих платників є потреба у формуванні комплексної системи податкового контролю за діяльністю цих підприємств. Перші кроки у цьому напрямі були здійснені в Україні у 2011 році при реалізації експерименту із запровадження горизонтального моніторингу.

Вперше проект горизонтального моніторингу було втілено у 2005 році у Нідерландах, однак історія появи цього методу бере початок ще у 2002 році. Саме тоді Науковою радою з державної політики Нідерландів у доповіді «Майбутнє правового суспільства» було запропоновано перехід від «вертикальних» до «горизонтальних», тобто рівноправних відносин між урядом та громадянами як відповідь на зміни в міжнародному та соціальному партнерстві. Рекомендації, закладені в доповіді, було впроваджено у програмі модернізації уряду, а у 2005 році було розпочато пілотний проект горизонтального моніторингу для великих платників податків. Його ключовими принципами було визнано: взаємодовіру, взаєморозуміння і прозорість [20].

В Україні експеримент з «горизонтального моніторингу» було розпочато у квітні 2011 року з метою створення партнерських взаємовідносин податкових органів із великими платниками податків шляхом своєчасного реагування та попередження здійснення ними ризикових операцій, що можуть призвести до порушень податкового, валютного та іншого законодавства. Очевидно, що учасниками експерименту було обрано саме великих платників у зв'язку із тим, що їх супроводження означає не лише краще обслуговування, максимальне надання сервісних послуг, уніфікацію податкових процедур, але насамперед, більш якісний контроль за сплатою податків.

Горизонтальний моніторинг як новий сервіс для великих платників мав базуватися на співпраці між органами Державної податкової служби (ДПС) та ВПП шляхом збільшення взаємної відповідальності, створення культури консультування, підвищення рівня співробітництва та довіри. Відповідно до укладеної угоди – меморандуму, великий платник зобов'язувався подавати на розгляд органу ДПС податкові ризики у режимі реального часу. У свою чергу на податковий орган покладалося завдання аналізувати правомірність відображення операцій у податковій звітності платника податків.

Протягом вересня-жовтня 2011 року в Україні меморандуми щодо проведення горизонтального моніторингу було підписано з такими великими платниками, як ТОВ СП «Нібулон», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», ПП «Лукойл-Україна» і ПАТ «Лукойл-Одеський НПЗ», ТОВ «Метро Кеш енд Керрі Україна», ДАЗТУ «Укрзалізниця». У планах ДПС було також розширення співпраці і з іншими представниками великого бізнесу і хоча застосування нового методу контролю принесло чималі позитивні результати для підприємств-учасників, далі експерименту програму горизонтального моніторингу, на жаль, реалізовано не було.

На наш погляд, такі особливості застосування розглянутого методу контролю як мінімізація втручання податкових органів у поточну діяльність платника податку, суттєве зменшення зустрічних звірок; оперативне реагування органу на проблеми платника податку та заміна існуючих процедур аудиту платників поточним моніторингом їх діяльності [8] справді значно підвищили б рівень дотримання ВПП податкового законодавства. Так, якщо держава передусім зацікавлена у створенні умов для добровільного і коректного виконання податкових зобов'язань, то добросовісні платники податків бажають мати визначеність у відносинах з податковими органами та правильно застосовувати податкове законодавство [6, с. 190]. Тим не менше, на шляху до практичного впровадження повноцінного горизонтального моніторингу в Україні окрім політичних обставин та гострих соціально-економічних проблем лежить проблема знову ж таки організаційного характеру – залучення значної кількості висококваліфікованих працівників, адже проведення горизонтального моніторингу є достатньо трудомістким процесом. У свою чергу, формування кваліфікованого кадрового потенціалу СДПІ для виконання вузькоспеціалізованих завдань підвищеної складності також вимагає вирішення важливого завдання – здійснення ефективного рекрутингу потенційних спеціалістів СДПІ.

Заручившись досягненнями розвинутих країн, пропонуємо вирішити проблему підготовки висококваліфікованих працівників СДПІ шляхом застосування так званого методу «наступності», як це було здійснено у США, Канаді та Великобританії. В оригіналі це поняття носить назву «*succession planning*», тобто «планування наступності». Дане явище застосовується в різних сферах суспільного життя, але основну його суть у контексті роботи податкових органів слід розуміти як ідентифікацію та подальше навчання спеціалістів на заміщення ключових посад в СДПІ шляхом систематичного оцінювання їх роботи, виявлення лідерських якостей та проведення тренінгів. Зокрема, в Агентстві доходів Канади (The Canada Revenue Agency) формування кадрового резерву з метою надання допомоги менеджерам у підготовці перспективних планів на заміщення необхідних посад здійснює Відділення по роботі з кадрами (Human Resources Branch). Даний процес включає проведення навчальних тренінгів та стажування потенційних фахівців [19, с. 31].

На практиці вказані заходи доцільно буде реалізовувати наступним чином: формувати кадровий резерв майбутніх працівників спеціалізованих податкових інспекцій шляхом відбору фахівців з яскраво вираженими лідерськими якостями, професійно підготовлених у традиційних податкових інспекціях. Ознаками кваліфікації вищого порядку такого працівника повинні стати: наявність стажу роботи не менше одного звітного року (з метою набуття навичок роботи з усіма видами податкової звітності та схем господарювання) та позитивні результати атестації за попереднім місцем роботи. Крім цього, фахівець СДПІ повинен також володіти такими особистісними якостями, як відповідальність, наполегливість, неупередженість, добросовісність і скрупульозність у виконанні службових завдань, а також бути наділеним умінням працювати з великими об'ємами інформації. Сформувати цілісний портрет майбутнього працівника СДПІ допоможуть належним чином документально оформлені дані проведеної психодіагностики та узагальнена характеристика службовця, надана не лише керівником підрозділу, у якому він працює, але й з метою підвищення рівня об'єктивності інформації, – його колегами.

Одним із не менш важливих перспективних напрямів роботи Державної фіскальної служби України має стати створення позитивного іміджу органів, що здійснюють обслуговування великих платників. Імідж – це не лише засіб, інструмент управління, але й об'єкт управління. Позитивний імідж створюється не тільки основною діяльністю організації, але й цілеспрямованою інформаційною роботою із цільовими групами громадськості [5, с. 167].

У цьому контексті погоджуємося із думкою про те, що лише із формування успішної комунікації громадськості і ДФС, створенням її позитивного іміджу на маркетингових засадах можна пов'язувати суттєві зміни податкових відносин у сфері взаємодії «влада - суспільство» в цілому та ефективність організаційного забезпечення податкового регулювання соціального розвитку. Причому до актуальних напрямів соціальної реклами на податкову тематику належать наступні:

- висвітлення позиції ДФС щодо підтримки ініціатив у сфері оподаткування, корисних платникам податків (податкові реформи);
- інформування про суттєві зміни у податковій сфері;
- виховання громадянської відповідальності платників [13, с. 9-10].

Дедалі більшої важливості набуває також необхідність виховання у великих платників податкової етики та самодисципліни, адже фіскально-адміністративні методи на сучасному етапі розвитку економіки України поступаються за значимістю морально-етичним факторам в оподаткуванні: довірі до податкових органів, самовідповідальності, самодисципліни громадян і бізнесу, запозиченню й адаптації раціональних нововведень зарубіжного досвіду, а не ламентативній на тему особливостей національного менталітету [1, с. 12]. Податкова сумлінність, вірогідно, перебуває під впливом фінансового обміну між платником податків та урядом: якщо цей обмін розцінюється як справедливий, тоді відбувається укріплення податкової культури, і навпаки [4].

Радикальне поліпшення ситуації в цій сфері, як показує передовий досвід країн Європи, досягається завдяки забезпеченню більшої рівності і справедливості в системі оподаткування. У той же час концентрація зусиль податкових органів на безпосередній боротьбі проти порушників податкових законів малоперспективна і недостатньо ефективна, а найбільш доцільним є використання заходів профілактичного характеру – реформування облікової роботи, зміцнення та вдосконалення механізмів превентивного контролю [18].

Крім цього, важливим у напрямі вдосконалення організаційної роботи податкових органів із ВПП має стати створення умов для набуття останніми престижного статусу. Наявний привілейований статус великих платників повинен бути підкріплений відповідною репутацією в суспільстві, тобто поняття «великий платник» повинно асоціюватись із поняттям «престижний платник». Цього можна досягнути, зокрема, завдяки активній масово-роз'яснювальній роботі податкових органів. Хоча відомо, що в Україні проводиться досить ґрунтовна консультативна робота стосовно обов'язків платників податків, їх відповідальності, в той же час недостатньо інформаційної уваги приділяється витратам, які здійснюються за рахунок сплачених податків, тобто наявним є слабкий «зворотний зв'язок» між платником податків і державою, що знижує ефективність впровадження податкової культури [15, с. 199]. Саме тому вважаємо доцільним зорієнтувати діяльність відділів масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян СДП і відділу комунікацій ЦО з ОВП на формування позитивного інтегрованого образу великого платника через деталізацію напрямів фінансування державних потреб за податкові відрахування великих підприємств. Так звані «побічний ефектом» від реалізації зазначених заходів стане у наслідку підвищення конкурентоспроможності продукції ВПП, оскільки економічні суб'єкти відчуватимуть чіткий зв'язок між доходами великих платників та обсягом і якістю суспільних благ, що надаються за державний кошт.

5. Висновки з дослідження

Як бачимо, за умови злагодженої співпраці податкових органів і великих платників, останні у підсумку одержують чимало переваг, виражених, зокрема, у наявності персоналізованого підходу у наданні податкових консультацій та вирішенні конфліктних питань. Водночас, процес вдосконалення податкового супроводження великих платників в Україні гальмується через ряд інституційних та економічних факторів, серед яких найбільш значущими є високий рівень корумпованості державних органів влади, неналежне фінансове забезпечення операційної діяльності податкових органів, а також відсутність стимулів щодо сумлінної сплати податків. Крім цього, вважаємо стратегічно важливим з боку держави не тільки сприяти добровільному виконанню платниками податкового обов'язку через оптимізацію податкового супроводження, але й забезпечити належні умови для стимулювання розширеного відтворення, підвищення інвестиційної активності підприємств України та зростання їх конкурентоспроможності. Ці та інші аспекти підвищення ефективності податкового адміністрування великих платників в Україні у перспективі стануть тематикою подальших наукових досліджень у напрямі оподаткування великих підприємств.

Author details (in Russian)

Администрирование крупнейших налогоплательщиков в Украине: современная практика и направления совершенствования

Ольга Ватаманюк

Аннотация. В статье рассматриваются актуальные в условиях острой потребности государства в финансовых ресурсах вопросы налогового администрирования крупнейших налогоплательщиков, которые, учитывая высокий фискальный потенциал, играют важную роль в формировании доходов государственного бюджета. Приоритетность налаживания оптимального механизма налогообложения крупнейших налогоплательщиков, обусловленная необходимостью наполнения государственной казны, требует разработки новых научных подходов к совершенствованию их налогового администрирования в Украине, что и определяет цель данного исследования. Упомянутая цель обусловила важность рассмотрения в статье особенностей налогового обслуживания крупнейших налогоплательщиков Украины в специализированных государственных налоговых инспекциях, а также освещение основных преимуществ их перехода на персонализированное налоговое сопровождение. По результатам проведенного исследования автором было определено, что существенной оптимизации механизма администрирования крупнейших налогоплательщиков будет способствовать совершенствование кадровой политики фискальных органов, а также введение для крупнейших налогоплательщиков полнофункционального горизонтального мониторинга как метода налогового контроля. В статье также отмечается важность повышения престижности статуса крупнейшего налогоплательщика и усиления положительного имиджа налоговых органов.

Ключевые слова: крупнейшие налогоплательщики, налоговое администрирование, Специализированные государственные налоговые инспекции, налоговое сопровождение, налоговое обслуживание.

Author details (in English)

The tax administration of the large taxpayers in Ukraine: Current practice and directions for improvement

Olha Vatamaniuk

Vadym Hetman Kyiv National Economic University,

54/1, Peremohy Avenue, 02000, Kyiv, Ukraine

Researcher, Department of Finance

e-mail: olgavatamanyuk@gmail.com

Abstract. Considering the urgent need of the government in financial resources, the article touches upon the actual issues of tax administration of the large taxpayers, which, because of the high financial potential, play an important role in the formation of state budget revenues. The priority of establishing the optimal mechanism of taxation of the large taxpayers, due to the need of filling the state treasury, requires the development of new scientific approaches to improve tax administration in Ukraine, which defines the purpose of the study. The outlined aim of the research substantiated the importance of detailed analysis of tax servicing of the large taxpayers by specialized state tax inspectorates in Ukraine, as well as the illustration of the main advantages of switching to personalized tax support. As a result of conducted research it was determined that the improvement of the human resources management and the fiscal policy of the state tax authority bodies and the implementation of fully functional horizontal monitoring as a method of tax control for the large taxpayers will substantially optimize the large taxpayers administration mechanism. The importance of increasing the prestigious status of the large taxpayers and of enhancing the positive image of the tax authorities is also stressed.

Keywords: large taxpayers, tax administration, Specialized State Tax Inspectorates, tax support, tax service.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vostnv.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Vatamaniuk, O. (2015). The tax administration of the large taxpayers in Ukraine: Current practice and directions for improvement [Administruvannia velykykh platnykiv podatkov v Ukraini: suchasna praktyka ta napriamy vdoskonalennia]. *Socio-Economic Problems and the State* [online]. 13 (2), p. 169-177. [Accessed November 30, 2015]. Available from: <<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vostnv.pdf>>

Використана література

1. Андрущенко В. Л. Морально-етичні імперативи податків та оподаткування (західна традиція): [монографія] / В. Л. Андрущенко; Т. В. Тучак. – К.: Алерта, 2013. – 384 с.
2. Завгороднев В. Податкове супроводження великих платників податків [Електронний ресурс] / В. Завгороднев, Серветник С., Бондар Л. // Вісник Міністерства доходів і зборів України. – 2011. - № 3. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/3210>.
3. Економічні реформи передбачають переведення великих платників до спеціалізованих інспекцій [Електронний ресурс] : Лист Державної податкової адміністрації у м. Києві від 15 листопада 2011 р. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/106121>.
4. Клепікова-Чижова Ю. Проблеми податкової злочинності: організаційно-правовий аспект [Електронний ресурс] / Ю. Клепікова-Чижова // Науковий вісник. – 2008. – Вип. 2. Демократичне врядування. – Режим доступу : <http://www.lvivacademy.com/visnik2/fail/Klepikova.pdf>.
5. Колодка А. В. Імідж організації як економічна категорія: сутність, зміст, основні етапи формування / А. В. Колодка, С. М. Ілляшенко // Прометей. - 2012. - № 2 (38). – С. 164-170.

6. Пилипів В. В. Сучасні форми партнерської взаємодії у сфері оподаткування / В. В. Пилипів, В. І. Тарангул // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – №1. – С. 188–194.
7. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України, Кодекс від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Пояснювальна записка до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення експерименту із запровадження горизонтального моніторингу» [Електронний ресурс]: Державна податкова служба України. – 2012. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/regulyatorna-politika/2012-rik/62192.html>.
9. Про затвердження Положення про Державну податкову адміністрацію України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 13 липня 2000 року № 886/2000. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/886/2000>.
10. Про затвердження Порядку обліку платників податків, зборів (обов'язкових платежів) [Електронний ресурс] : Наказ Державної податкової адміністрації України від 19 лютого 1998 року № 80. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0172-98>.
11. Про реорганізацію деяких територіальних органів Державної податкової служби [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету міністрів України від 29 серпня 2012 р. № 799. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/799-2012-%D0%BF>.
12. Про утворення Центрального офісу з обслуговування великих платників податків [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 року № 42. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/42-2012-%D0%BF>.
13. Ревенко О. В. Імідж та соціальна відповідальність податкових органів [Електронний ресурс] / О. В. Ревенко, Т. В. Ревенко // Державне будівництво. – 2012. - № 1. – С. 1-14. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/5/04.pdf>.
14. Рубан Н. І. Податкове адміністрування великих платників податків / Н. І. Рубан, Т. М. Єгорова, Т. В. Василькова // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2010. – № 2 (49). – С. 47-53.
15. Ручкіна В. М. Формування податкової культури в Україні / В. М. Ручкіна // Економіка промисловості. – 2013. – № 1-2 (61-62). – С. 194-200.
16. Саврас І. З. Велике підприємництво в умовах ринкової трансформації економіки України [Текст] : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.01 / Саврас Ірина Зіновіївна ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2004. - 20 с.
17. Становлення та модернізація Державної податкової служби України [Електронний ресурс] / Офіційний портал Державної фіскальної служби України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/stanovlennya-ta-modernizatsi/>.
18. Чирухін П. Боротьба проти ухилення від сплати податків / П. Чирухін, І. Вільцанюк // Політика. Право. Життя. – 2015. – Режим доступу: http://www.polpravozhit.in.ua/2015/01/blog-post_16.html.
19. Forum on Tax Administration Compliance Management of Large Business Tax Group / Guidance Note. Experiences and Practices of Eight OECD Countries. – 2009. – 76 p.
20. Horizontal Monitoring Within the Medium to Very Large Businesses Segment : Guide [Electronic resource] / The Netherlands Tax and Customs Administration. – 2010. - Access mode: http://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/horizontal_monitoring_very_large_businesses_dv4061z1pleng.pdf.

References

1. Andrushchenko V. L., Tuchak T. V. Ethical imperatives taxes (western tradition) [*Moralno-etychni imperatyvy podatkiv ta opodatkovannia (zakhidna tradytsiia)*]. Kyiv, Alerta, 2013, p. 384.
2. Zavorodniev V., Servetnyk S., Bondar L. [Podatkove suprovodzhennia velykykh platnykiv podatkiv]. *Visnyk Ministerstva dokhodiv i zboriv Ukrainy = Bulletin of the Ministry of income and fees Ukraine*, , No. 3, available at: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/3210>.
3. Economic reforms involve the transfer of large taxpayers to specialized inspections [electronic resource]: Letter of the State Tax Administration in Kyiv, Nov. 15, 2011 [*Ekonomichni reformy peredbachaiut perevedennia velykykh platnykiv do spetsializovanykh inspektsii : Lyst Derzhavnoi podatkovoï administratsii u m. Kyievi vid 15 lystopada 2011 r.*], available at: <http://www.apteka.ua/article/106121>.
4. Klepikova-Chyzhova Yu. Problems Tax Crime: organizational and legal aspects [Problemy podatkovoï zlochynnosti: orhanizatsiino-pravovyi aspekt]. *Naukovyi visnyk = Scientific Herald*, 2008, Iss. 2, available at : <http://www.lvivacademy.com/visnik2/fail/Klepikova.pdf>.
5. Kolodka A. V., Illiashenko S. M. The image of the organization as an economic category: the nature, content and main stages [Imidzh orhanizatsii yak ekonomichna katehoriia: sutnist, zmist, osnovni etapy formuvannia]. *Prometei = Prometheus*, 2012, No. 2 (38), pp. 164-170.

6. Pylypiv V. V., Taranhul V. I. Contemporary forms of partnership taxation [Suchasni formy partnerskoi vzaiemodii u sferi opodatkuвання]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo) = Scientific Bulletin of National STS University of Ukraine (economics, law)*, 2014, No.1, pp. 188–194.
7. Tax Code of Ukraine [Podatkovyi kodeks Ukrainy]. Zakon Ukrainy, Kodeks vid 02 hrudnia 2010 roku # 2755-VI, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. The explanatory note to the draft resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the experiment with the introduction of horizontal monitoring" [Poiasnivulna zapyska do proektu postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia eksperymentu iz zaprovadzhennia horyzontalnoho monitorynhu»]. State Tax Service of Ukraine, 2012, available at: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/regulyatorna-politika-/regulyatorna-politika/2012-rik/62192.html>.
9. On approval of the State Tax Administration of Ukraine [Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu podatkovu administratsiiu Ukrainy]. Order of the President of Ukraine on July 13, 2000 # 886/2000, available at: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/886/2000>.
10. On approval of accounting payers taxes and duties (mandatory payments) [Pro zatverdzhennia Poriadku obliku platnykiv podatkov, zboriv (oboviazkovykh platezhiv)]. Order of the State Tax Administration of Ukraine from February 19, 1998 #80, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0172-98>.
11. On some territorial reorganization of the State Tax Service [Pro reorhanizatsiiu deiakykh terytorialnykh orhaniv Derzhavnoi podatkovoi sluzhby]. abinet of Ministers of Ukraine of 29 August 2012, # 799, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/799-2012-%D0%BF>.
12. On the establishment of the Central Office of servicing large taxpayers [Pro utvorennia Tsentralnoho ofisu z obsluhovuvannia velykykh platnykiv podatkov]. Cabinet of Ministers of Ukraine of January 18, 2012 #42, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/42-2012-%D0%BF>.
13. Revenko O. V., Revenko T. V. Image and social responsibility tax authorities [Imidzh ta sotsialna vidpovidalnist podatkovykh orhaniv]. *Derzhavne budivnytstvo = State building*, 2012, No. 1, pp. 1-14, available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2012-1/doc/5/04.pdf>.
14. Ruban N. I., Yehorova T. M., Vasylykova T. V. Tax administration of large taxpayers [Podatkove administruvannia velykykh platnykiv podatkov]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo) = Scientific Bulletin of National STS University of Ukraine (economics, law)*, 2010, No. 2 (49), pp. 47-53.
15. Ruchkina V. M. Formation of tax culture in Ukraine [Formuvannia podatkovoi kultury v Ukraini]. *Ekonomika promyslovosti = Economy industrie*, 2013, No. 1-2 (61-62), pp. 194-200.
16. Savras I. Z. Big business in a market economy transformation Ukraine [Velyke pidpriemnytstvo v umovakh rynkovoi transformatsii ekonomiky Ukrainy]. Lviv, 2004, p. 20.
17. Establishment and modernization of the State Tax Service of Ukraine [Stanovlennia ta modernizatsiia Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy]. Official portal of the State Fiscal Service of Ukraine, available at: <http://sfs.gov.ua/modernizatsiya-dps-ukraini/stanovlennya-ta-modernizatsi/>.
18. Chyrukhin P., Viltaniuk I. Fight against tax evasion [Borotba proty ukhylennia vid splaty podatkov]. *Polityka. Pravo. Zhyttia = Politics. Right. Life*, 2015, available at: http://www.polpravozhit.in.ua/2015/01/blog-post_16.html.

© 2015 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.

You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

No additional restrictions

You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

